

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

Joi 24 Iuliu st. v.

5 August st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redactiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 55.

ANUL XVI.

1880.

Pretiuł pe unu anu 10 fl.

Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$

de anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Români'a 2 galbeni.

A trei'a universitate.

În anii din urma s'a ventilatu multu în diuaristic'a ungréscă necesitatea d'a se înfiintă înca o universitate, căci cele din Budapesta și Clușu nu mai ajungu.

La începutu eramu de parerea, că tóta treb'a este numai o apucatura cortesésca, spre a ademeni unele orașe pe timpul alegerilor, adeca o gluma pacalitorc, deci nu luaramu nici o notiția despre acestu mare evenimentu; acuma înse vedemu, că glum'a se îngróșă, cestiunea devine serióșă și unele orașe și comitate începura a luptá cu totu adinsul pentru fericirea, ca acea nóua universitate să se înfiinteze în ele; lucrul pare dara a îmbracă unu caracteru seriosu, cauta să vorbimu și noi despre el.

A trei'a universitate! Întrebarea prima ce ni punemu e acést'a: este óre necessaria aceea? Și respundemu categoric, că nu. Cele dóue universități, din Budapesta și din Clușu, sânt pré de ajunsu pentru micul numeru de tineretu, care la noi póte și voiesce să faca studii mai înnalte.

Nu necesitatea este dara motivul principalu ce îndemna pe propagatorii acestei idei d'a o traduce în realitate; nu dorinli'a d'a vedé generațiunea viitoare înaintându în sciintie: ci, ceea ce la noi conduce tóte mișcamintele de progresu, adeca politic'a. Ori ce se face la noi pe ori ce terenu de cătra cei ce stau în fruntea țerei, se face totu din interesu politicu; în literatura, în șcôla, în biserica vedi pretotu-indene numai inspirațiunile politice. Acést'a politic'a a închisu gimnasiile slovacesci, acést'a a detrasu subvențiunile dela tóte institutele naționalităților, acést'a ni-a confiscatu cărțile școlare și totu acést'a vine acuma cu planul d'a mai înfiintă o universitate. Pentru ce? Pentru scopuri culturale? Ba. Ci pentru desnaționalisarea populațiunilor nemagiare. Ênsesi diuarele ungréscu ni-o spunu acést'a, căci, đicu ele, déca acea universitate s'ar face la Seghedin, ar avé o înriurire „binefacátore” asupra elementului românú, germanú și sêrbu din Banatu; iér déca s'ar înfiintă la Poșon, „efectul” s'ar simți în comitatele slovacesci.

E bine, o universitate, care nu se întemeieza pe necesitate sciintifica, ci pe politica, nu póte să aiba viitoru, ar traí numai de adi pe mâne, ar fi unu luesu ce nu se potrivește cu budgetul nostru. Să nu facemu luesu pâna ce sântemu saraci, pâna ce avemu d'a suplini multe necesități.

Dar este și curiosu a vorbi de o a trei'a universitate, pâna când nici cele dóue ce le avemu deja, n'au ajunsu înca la acel gradu unde s'au urcatu universitățile straine. Avemu dóue universități, dar în ele profesori? ...

Ve aduceți dór aminte, că mai anu dl ministru de culte voia s'aduca câțiva profesori din străinătate pentru unele catedre. Înainte d'a întemeia dara o universitate nóua, ar fi bine, ca mai întâiu aceste avute să se înnalte la nivoul corespunđetoru.

Nu a trei'a universitate, nu șcôla politică trebuie acestei țeri, ci școli de adeverata cultura, și înca cât de multe. Ajutore-se șcôlele de mijlocu, gimnasiile, șcôlele reale și comerciale; jertfésca-se ceva și pentru instruccióne poporala, faca-se școli în tóte satele, respândésca-se prin ele adeverat'a lumina, lumin'a nentunecata prin posomoritul noru al politice!

Școli, școli — și nu politica, iéta ce dorimu noi!

I. V.

Misteriul Noptii.

— Romanu, de Claire de Chandeneux. —

(Urmare.)

— Eu închisa? — se vaeră Ismérie. Și cu ce sîm acusata?

Numai decát se 'naltă și esclamă îngrozita:

— Credeti dóra, că am furatu? Sîm acusata că am furatu!?

— Și că ai... omoritu, — respunse severu judecátorul de instruccióne, cređendu că efectul acestei acuse deschise asupra Ismérie-ei va ușorá investigațiunea.

Ismérie nu grai nici unu cuventu. Isi ficsă ochii spre unu punctu, apoi cađu leșinata în patu.

— Acestu incidentu ne face iérasu pedeca de o đí, — đise judecátorul de instruccióne fără placere.

— Dta ai voitu, așá, — respunse medicul, și grabi la patul Ismérie-ei.

El întrebuintă numai decát medicamente aspre, și nefericit'a femeia în câteva minute isi veni în ori.

Ea privi în giuru de sine, și din ochii ei confusi se putea face conclusiunea, că scie lovitur'a cumplita care a nimerit'o mai nainte.

Îndata-ce începú a vorbi, întrebă:

— Vreu să sciu cine me acusa? — đise ea în tonu resolutu și energiosu.

— Legea.

— Oh! dta n'ai martori.

— Vom avé și de acestia.

— Și probele?

— Portfoiul, ce gasiramu pe rochi'a dtale.

— Și-apoi?

— Urm'a hotarita a degetelor dtale pe gátul usurarului.

— Și-apoi?

— Situațiunea usurarului și a dtale în luntre.

— Și încă?

— Niște semne, pe cari le vom lamuri deplin.

— Și încă... pentru Dumnezeu?... .

— Atâta-i totu ce pân'acuma ni stă la dispozițiune.

— Și pe aceste iti întemeiezi dta acus'a înfricoșata?

— Și mai puțin decât atâta e de ajuns, pentru ca să probăm o crima.

— Îți juru dtale, că ai pornitu pe urma rea.

— Dta ne vei spune totu, ce vei gasi necesariu pentru lamurirea acestei cauze.

— În închisóre, nu-i așa? — țise ea cu surisu amaru.

— Da, în închisóre.

— Stau la dispozițiune.

Judecatorul de instrucțiune înse cu tóte aceste continuă a o întrebă, examinându-o despre fia-care minutu al serei omorului.

El împarteși Ismérie-ei respunsurile simple ale familiei pescariului, din cari se vedea, că dn'a Morin a mersu târđiu la ei, că pareu trista și adâncita în cugete, nu ceru bani, abia vorbi despre fiul lor, și se departă debelata.

Purtarea Ismérie-ei la pescariul numai maria banu-iel'a. Făra 'ndoiela putea să fia batetoru la ochi, că dn'a Morin, care cu ori ce pretiu doria să-si capete bani, nu grai despre acést'a nici unu cuventu la famili'a pescariului, ci se departă iritata.

Judecatorul de instrucțiune, din acést'a facu conclusiunea, că Ismérie atunce a cercetatu famili'a pescarului, când s'a dusu la capela, și pentru acea i fu visit'a atât de scurta, pentru că ór'a convenirii eră aprópe.

De acuma totu interesul investigațiunii se concentră în convenirea lui Keiffer cu Ismérie. Lacomi'a de bani a lui Keiffer eră cunoscuta de toti.

Judecatorul de instrucțiune meditá așa, că pretenșiunile jidanului probabilmente erau atât de esagerate, că în urmarea acelora între Keiffer și Ismérie se escă cërta. Acésta se probá prin unu țeranu, de dincolo de Rhóne, care rentorcându-se cătra casa, auđi din departare o convorbire foarte animata.

Ismérie făra 'ndoiela se aflá în cea mai mare iritațiune, și cu totu pretiul voiá să aiba banii, pe cari jidanul dóra ierasi i-a ascunsu în pusunaru. Ea voiá să aiba cu totu pretiul acesti bani!... acesti bani, cu cari putea a-si salvá onórea și posițiunea.

Dupa acést'a se escă între ei o lupta, și eră foarte cu putinția, că femeia tinera, robusta și tare învinse ușoru pe betrânul usuraru.

Usurarul, pe care tiner'a femeia începù a-l sugrumá cu mânil-e vênjose, de siguru și-a scosu cuțitul, să se apere pe sine și să-si mântuiesca portfoiul, care deja se aflá la Ismérie.

El isi înfipse cuțitul în peptul ei, dar împunsur'a omului de jumetate mortu nu mai putea să fia destul de tare, și femeia ranita isi înfipse convulsiv unghiiele în gátul usurarului.

În lupt'a înfricoșata cađura unul peste altul. Usurarul eră sugrumatu; Ismérie leșină în urmarea perđerii de sânge.

Când judecatorul de instrucțiune întregi astfel cele petrecute, nefericit'a femeia observá îngrozita pericolul situațiunii sale.

— Sûm perduta! — esclamá dên's'a desperata.

Judecatorul de instrucțiune fu multiamitu cu rezultatul, și din exclamațiunea desperata a Ismérie-ei pretinse esactitatea presupunerii sale.

(Va urmá.)

B u z i a ș u.

(Buziasiu, — apa feruginósa si cu putere binecuvântátore, — musica nationala, — damele se urescu din lips'a barbatilor, — Anna balu, — nu e pentru români, — administratiunea maghiara n'a pututu maghiari spirital óspetilor, — dl Trefort are în gracia Buziasiu, — planu de inovatiuni grandióse, — damele române la baia.)

Acésta renumita scalda din Banatu, situata pe unu șesu frumosu între Timișóra și Lugoșu, încungúrata de sate cu poporațiune în preponderantia românesca, trebuie să aiba pentru noi românii óre-care atragere, și să ne intereseze cu deosebire.

Puterea vindecátore a apei fântanelor din Buziasu este cunoscuta în tóta Europa și recunoscuta de tóte capacitáțile medicale. Ap'a se ține de cele feruginóse „par excellence” și o folosescu individii (mai vërtoșe femeile) cari suferu de anemia (lipsa de sânge) cu rezultatul brilliantu. Se mai atribue acestor ape o putere antropogenica, ceea ce pe multe femei sterile le atrage la Buziasu, cari nu arare ori sânt țint'a glumelor și umorului óspetilor. Pentru distragere este bine ingrigitu. Music'a e represintata prin compani'a negrilor din Lugoșu cu vataful Nica în frunte; acestia jóca cele mai frumoșe hore românesci în diferite locuri ale parcului de deminét'i'a pâna sér'a. Unu salonu cu piano înca stă la dispozițiunea óspetilor; parcul mare și bine arangiatu, în timpul din urma proveđutu cu coridóre acoperite dela o ospetaria pâna la alt'a și pâna la chioscu pentru timpu de plóia. Tóte aceste stau la dispozițiunea discreționara a publicului, și — publicul de dame totusi se plânge de uritu!

Cine ar puté sci caus'a acestei uritiuni? Acela care a fost odata la Buziasu, și care de și dela ênsesi damele nu va auđi puternicul și în adeveru plausibilul motivu al uritului, totusi pré ușor il va aflá — în persónele *barbatilor*, cari *lipsescu*. O scalda pentru femei póte să aiba renumele de locu de cura, dar déca e deșérta de barbati, cur'a e foarte grea.

În sér'a de Anna balu se mai înmulțira barbatii, dar aceia alta ți au și plecatu din Buziasu.

A propos Anna balu! Închiptiiti-ve o esopiție de toilette de mod'a cea mai nóua din stof'a cea mai grea anume pentru *balu de iërna*, puse pe figure svelte și subțiri cu fete palide, dar ochi schinteitorii, cu priviri curióse și oftátore, aruncate asupra barbatilor, cari fără escepițiune sânt vëriti în fracu-lacu-clacu, o societate dansanta cu arangiatori betrâni, cu limba de conversare germâna-maghiara, împarțita în cast'a „sângelui vënetu”, a înnaltei aristocrații (lucus a non lucendo) și în aceea a pacnicilor óspeti de băi; cu unu cuventu unu balu al óspetilor din băi, cari în mare parte sânt sërbi și români, și în sal'a balului totusi nu se jóca nici sërbesce nici românesce — acesta este Anna balul în Buziasu. Din acestu motivu de neconsiderarea limbei, și din motivul luxului desuichiatu, nici o familia româna n'a participatu la acestu balu, care nu se arangieza pentru distragerea óspetilor de băi, ci pentru sburdarea spaiilor (!) din gïuru.

Tóte câte au colóre oficiósa în băi sânt unguresci, spirital spontanu înse ce domnesce la poporațiunea băilor este nemțiescu și românescu, nemțiescu pentru că inteliginț'a din locu și gïuru e nemțiesca; românesca, pentru că mai întrég'a poporațiune aparține românilor, și abia affi vr'unu omu care să nu vorbésca limb'a nóstra.

Statul are în deosebita gracia acestu stabilimentu de băi. Dl Trefort ca ministru de culte e supremul șefu al băilor, încât aceste aparținu bunurilor erarial-eclesiastice, și e onoréza cu visit'a sa des Buziasul, promițend și permitiend totdeuna inovatiuni în stabilimentu. Unu planu de zidiri imosantuu ce va costá peste o suta de mii stá

gata de întreprinsu. Renumit'a firma de arhitecți Stamer et Wiener din Arad sînt întreprindătorii.

Dintre damele române am aflatu în Buziașu pe dn'a Brediceanu, dn'a Nedelco și ds. Peșteanu din Lugoșu, dn'a Crăciunescu, dn'a Novacu și fiic'a din Belintiu, dn'a Lazaru din Birchișu, dn'a Ardeleanu din Timișoara, dn'a Codreanu din Siclău, dl Martinescu cu fiic'a din Lugoșu etc.

Balneo-fil.

C e e n o u ?

Caletori'a regelui în Galiți'a. Program'a caletoriei regelui prin Galiți'a e satorita. Maj. Sa va fi însoțitu de arhiduceii Carol Ludovic, Ludovic Victor, Albrecht, Rainer și Vilelm. În Galiți'a și Bucovin'a regele va petrece 20 de zile, și-apoi, însoțitu de arhiducele Albrecht, va merge în Silesi'a. Contele Arthur Potocki și contele Edmund Stadnitzky au cerutu regelui favorul, d'a ficsă cvartirul generalu în Neszovice, bunul celui d'ântăiu și în palatul Barany în Cracovi'a. Taafe, Potocki și Mondel au plecatu din Viena la Ischl, pentru ca să rōge pe Maj. Sa a aprobă programul de caletoria.

La Ischl, unde petrece acuma Maj. Sa regele și regin'a, acusi vor sosi și alti oșpeti înalți. Se asigură, că la 10 l. c. imperatul Vilelm va merge a face acolo visita monarcului, asemenea are să sosēscă acolo și principele Carol Domnul României, precum și principele Milan al Serbiei, carele abia ce s'a întorsu acasa dela Ems. Însemnatatea politica a acestei conveniri este atât de evidenta, încât aceea nu se pōte ascunde.

Dela curtea româna. Domnitorul a sositu la 30 julie dela Sinaia, la Bucuresci. Dnii ministrii și înalții demnitari ai statului l'au întâmpinatu la gara. A. S. R. va rămâne câteva zile în capitala, ier dupa aceea se va întorče la Sinaia, de unde se crede că va plecă în curēndu cu Dōmn'a la Sigmaringen.

Sciri personale. *Mitropolitul-primatu al României* a plecatu în strainetate; Inaltu Pr. SSa își propune a face visita la Sigmaringen, principelui Antoniu de Hohenzollern, parintele Domnitorului României, și va petrece două luni în strainetate. — *Di dr. A. P. Alexi,* profesorul la gimnasiul din Naseudu, a sositu în septemân'a trecuta la Constanti'a, ca să studieze Flor'a Dobrogei. — *Di A. Stolojanu,* ministru de justiția al României, a sositu la Constanti'a cu tōta famili'a sa. — *Di Jaquet,* distinsul publicistul șvilferanu, se afla de câteva zile în Iasi; dēnsul a mersu să studieze Români'a, care de câtva timpu destēpta atâta interesu și simpatia în tōta strainetatea. — *Vice-colonelul Seemann* s'a rentorsu din Mișcolțiu la Agri'a.

Banc'a Naționala a României. Cetimu în „Românul“, că principatul actu al constituirii Bancei Naționale a fost seversitu la 16/28 julie. Acționarii au alesu directori pe dnii Teodor Mehedintțeanu, Teodor Stefanescu, Dimitrie Bilcescu și Emil Costinescu; au alesu censorii pe dnii Stefan Jónide, Menelas Ghermany, Hillel Manoah și C. Stefanescu. Alesii acționarilor vor formă, împreuna cu guvernatorul și cu directorii și censorii ce va avē a-i numi guvernul, personalul diriguitoru al Bancei Naționale. Acuma dara și Români'a posedē acea prețioasă și binefacătoare instituțiune, care e menita a da unu nou avēntu activității economice a națiunii.

Românii din Satumare și-au facutu și dēnsii o di buna, și detera astfel semnu de viēția sociala. Primimu o corespundintia, prin care ni se împartașesce, că tinerimea româna studioasă din giurul Baiei-mari a arangiatu, în frunte cu dnii Dionisiu Branu și Constantin Lucaciū, la 24 julie, o petrecere de vēra în paduricea de lângă Satul nou, la care s'a întrunitu unu publicu numerosu, care la music'a Nutului din Șomcuta-mare și-a petrecutu fōrte bine. Petrecerea se deschise dupa miēdiadi la 4 ore cu „Ardelēna“, și dură pâna

deminēti'a. În pauza s'a cântatu în choru: Cântecul gintei latine, Stēu'a României și altele; s'au dișu, firesce, și câteva toasturi, și anume de către dnii Stefan Biltiu, Simeon Stanu, N. Dosa, V. Magureanu, ier unu studentu, dl V. Ghetie, a declamatu niște poesii. Dintre dame se amintescu, dōmnele: Ana Biltiu, Ana Magureanu, Gizela Drumariu, Eufrosina Maniu, Elisabeta Toma, Maria Popu, și domnișorele: Teresia Osianu, Emilia Popu, Elena Lucaciū, Victoria și Eleonra Zoicașu, Emilia Dale.

Constanti'a s'a transformatu! „Farul Constantiei“ scrie, că orașul tacutu și păcnicu de alta-data adi este plinu de viēția și veselia. Neîncetatu sosescu noi oșpeti, petrecerile se înmulțescu, monotonu a disparutu ca printr'o minune. Este musica militara pe bulvardu în tōte serile, musica militara și teatru grecescu la Gradin'a Schaff, Cafē Chantant la Gradin'a Orientală și lautari. În curēndu va sosi simpaticul Millo cu trup'a sa. Afara de acēsta, curiosii de a cunoșce datinele orientale și mai alesu music'a orientala, își vor putē satisfice curiositatea, visitāndu cafenelele cântānde ale turcilor. Aceia înșe cari aru dorī să cunoșca viēti'a orientala în capital'a Padișahului, cu ușurintia se imbarca la Constanti'a și dupa o leganare de vr'o 20 de ore pe undele azure ale mării, sosescu la Constantinopole.

Nenorocire mare s'a întēmplatu nu de multu la Tinca în comitatul Bihariei, despre care primimu următoarele șire: La 27 julie în orașelul Tinca, facēndu-se unu podu peste Crișul negru, pe când lucratorii sapau locu pentru unu picioru al podului, pamēntul s'a cutropitu pe lucratori, și numai decăt a omoritu 6 omeni, ier vr'o 3 s'au ranitu greu. Dintre morti 5 au fost unguri, și unu romānu.

Câne turbatu. Din F. Girișu, comitatul Biharia ni se împartașesce următoarea șire: La 28 julie a vinitu în acēsta comuna unu câne turbatu, și alergāndu de-a lungul satului, a mușcatu trei copii, doi de 5 ani și al treile de 7, pe unul în față, iēra pe cei doi la mâni; toti sînt în stare durerōsa, și nu este speranția să se vindece.

Sciri scurte. *Visit'a br. Calice* la Bucuresci, în trecerea sa la postul de ambasadoru la Constantinopole, dupa asigurarea diuariului „N. fr. Pr.“, are o mare însemnatate. — *Contingentul de recruti* al anului 1880 în Români'a este chiamatu sub arme în tōte regimentele de dorobanti și calarasi, dela 20 august pâna la 20 oct. st. v. — *La Galati* se va face tramway, consiliul comunei a ținutu ședintia în privintia acēst'a. — *Cas'a tierci* în Budapesta, în care diet'a își ține ședintiele, fiindu numai interimal zidita spre acestu scopu, consiliul ministerialu s'o ocupatu zilele trecute cu ideia d'a cladī unu palatu nou; ministeriul ar voi să-l faca la podul Margareta, unde se proiectēza și trei palate ministeriale. — *Mostenitorul de tronul Rudolf* s'a rentorsu din Brusela la Praga. — *Manevrele în giurul Sibiului* în bataliōne durara pâna 'n 1 august, apoi începura esercițiile în regimente, cari vor dură pâna la 15 aug., atunci apoi vor începe manevrele mari cari se vor termină în 20 august. — *La Socodoru,* în comitatul Aradului, în 21 julie a fostu unu focu mare, care a nimicitu 20 de case. — *Fug'a lui Gabr. Dobos* din închisōrea dela Ilava e demințita de către directorul acelu penitenciaru. — *Tragera loteriei la 31 julie:* Viena 87, 33, 86, 14, 11; Gratiu 60, 31, 21, 36, 46; Timișoara 16, 81, 10, 58, 54.

Necrolōge. *Teodor Georgescu,* simpaticul și distinsul compositoru de musica naționala, a încetatu din viēti'a Bucuresci, lasāndu 4 copii și o muma de 90 ani. — *Avram Voscinaru,* esecutoru la judecatori'a reg. cercuala din Chișineu, a muritu la Arad, în 27 julie, lasāndu șese orfani.

Cronic'a lunei.

Cuzo-vlachii, adeca românii din Macedoni'a, Tesali'a și Epiru, s'au deșteptatu în sfârșitu și ei din somnul cel de mörte. Opintirile nedrepte ale bulgarilor și grecilor i-au deșteptatu. Ei nu vor a mai purtá nici jugul bulgarescu, nici cel grecescu. Turci'a i spriginesce. Înainte cu mai multe septemáni, fruntașul acestei mișcări naționale, dl Apostol Margarit, a mersu la Constantinopolu, unde a convorbitu mai adese ori cu Kadri și Abeddin pașa, și apoi s'a rentorsu la Tricala și Metzowo. Barbatii de frunte ai românilor se adunara acolo; ca să auda împarteșirile din Constantinopolu ale lui Margarit, se svatuirá mai multu timpu și în sfârșitu hotarira, să se însoțieșca și ei cu albanesii, cari își apera pâna la celu din urma stropu de sânge pamântul lor. Niște scrisori din Tesali'a spunu, că acesta hotarire a românilor e neclatita, și acusi lumea va auđi de faptele lor. Albanesii au armé pentru toti dușmanii grecilor, și anume pentru cuzo-vlachii.

Artisti români la Paris. Precum se scie, direcțiunea teatrului din București, în frunte cu dl directoru Ion Ghica, a tramisu în primavér'a acést'a pe dn'a Romanescu și pe dl Manolescu, dela teatrul naționalu din București, pentru ca să faca studii la Paris. »Literaturul« afla, că amendoi facu progresu frumosu și au fost laudati de principalii profesori de acolo. Dn'a Romanescu studieza roluri tragice, iér dl Manolescu comice.

Ce scriu strainii despre români. În »Archiv für slavische Philologie« Jagie se ocupa de dicționarul dlui Cihac, din punctul de vedere mai multu bulgaru. Aceeasi opera a dlui Cihac, e analisata de dr. Gasser în »Literaturblatt f. german. und romanische Philologie«, care aduce cele mai frumoșe laude marei lucrări a ilustrului filologu, »în cërta meru și fãra regazu cu dl Hașdeu«, cum ăice dl Gaston Paris, renumitul profesoru dela Collège de France, vorbindu în »Români'a« din aprile de operile iubitelui nostru scriitoru: »Limb'a româna vorbita între 1550—1600« și de »Cãrțile poporane ale Românilor în secolul al XVI în raportu cu literatur'a cea nescrisa«. În acestu studiu de filologia comparativa, ăice Gaston Paris, dl Hașdeu aréta o erudițiune de o avuția suprinđetóre, și mai la vale o gluma de învetiatu: »să dea Dumneđu să fia totu în cërta cu dl de Cihac, căci, din aceste discuțiuni, filologii românesca câștiga și câștiga multu. Studiele ambilor filologi nu trebuescu trecute cu vederea de nici unu romanistu care voiesce să merite cu dreptu acestu nume«. »The Academy« din Londra (10 iulie) conține urmátorele rënduri: »Regenerațiunea României«, séu epoc'a renascerii la Români, de dl Kalist Wolcky; traducțiunea în limb'a englesa de dl T. L. Oxley se afla sub presa și va aparé în curéndu la librari'a Kerby and Endian.

Batali'a dela Candahar, dupa afirmarea ăiuarilor englese, n'a fost așá de mare, precum s'a anunțiatu la începutu. Ori cât de mare a fost, faptul este, că ós-tea englesa s'a nimicitu cu totul. O împarteșire mai noua spune, că numerul Afghanilor sub conducerea lui Ayub chan a fost de 12,000 ómeni cu 36 tunuri, iér brigad'a generalului Burrow se compunea numai din 3000 ómeni. Comandantul Primerose apera Candaharul cu 2000 ómeni. Din Engliter'a au plecatu trupe ajutátore spre Indii.

Mam'a lui Skobelev, omorita de curéndu lângá Filipopoli, locuía mai totdeuna la Paris. Ea adorá pe fiul seu, il urmariá pretotindeni, așá și la sfârșitul resboiului trecut merse la fiul seu pe câmpul luptei; atinsa de mila la vederea nenumeratelor victime, ea fundá lângá Filipopoli unu asilu unde puse a se cresce

200 de orfani bulgari. În lun'a trecuta se duse la orfanii sei, avéndu cu dèns'a tablouri fórte frumoșe și o suma de bani; înse aprópe de Filipopoli, niște banditi, de cari pe acolo sânt multi, au ucis'o dimpreuna cu camerist'a sa.

Nascerea unui copilu regescu în Spani'a se procede și urméza cu mare ceremonia. Îndata ce medicul anuncia momentul, consiliul de ministrii se duce la palatu. Camer'a reginei numai o singura ușa póte avé, acésta se deschide spre salonul în care sânt adunate comisiunile capilor palatului, deputațiunea congressionalului, aceea a senatului, amiralii, mareșalii, grandii Spaniei etc. Regele chiama pe președintele consiliului și pe ministrul justiției, cari întra în camer'a reginei, spre a auđi din gur'a medicului, că momentul nascerii e aprópe. Îndata-ce copilul e nascutu, regele il duce pe o tava acoperita în salonul în care se afla toti aceia pe cari rangul lor i-a chiamatu acolo. Regele presinta copilul seu tuturor deputațiunilor. La 24 de óre se face actul de înscriere în registrele stării civile. La nascerea ce va urmá, cardinalul patriarcu al Indiilor va dá tain'a botezului. Se scrie, înse că regin'a Cristina a protestatu energic, ca vr'unu barbatu strainu să fia de fația în camer'a ei, când dèns'a va nasce.

Sciri straine. *Russi'a* se sfortéza a dobândi comsimtieméntul Sultanului la unirea Bulgariei cu Rumeli'a orientala, promiténdu Portii bani și sgriginu în cestiu-ne greca. — *Poporatiunea din Franci'a* voiesce ca Franci'a să stea cu totul la o parte de acțiunea din Orientu, doresce ca tramiterea de oficeri în Greci'a să fia amánata și desaproba participarea la demonstrațiunea de flote. — *Pedéps'a cu mörte în Elveti'a* se va introduce iérasu; de curénd consiliulu cantonalu din Schwytz s'a pronunțiatu pentru restabilirea ei; acesta e al patrale cantonu, care a votatu așá. — *Ex imperatés'a Eugenia* a sositu în Engliter'a din caletori'a ce a facutu în țér'a zulușilor. — *Dl Catargiu*, tramisul extraordinaru la curtea din Londra, la 30 iulie și-a presintatu scrisorile de acreditare. — *Albanesii și munte-negrinii* se ciocnescu din ce în ce mai adese ori și mai înfocat; de curénd a fost o ciocnire la Dingas; din améndoué părțile au fost mai multi morti și raniti. — *Focurile în Russi'a continua!* Orașul Baronov a fost de curénd préd'a flacărilor. Sinagog'a, o biserică și 160 case au fost reduse în cenușe. O singura uliția a scapatu neatinsa; unu copilu a perítu în flacări; perderile suferite se evaluéza la 150 mii ruble. — *Guvernul serbescu* a ordonat mobilisarea a patru brigade de militia, cari vor fi îndreptate spre graniti'a bulgara și cea albanesa. — *Ultimatul* puterilor cătra Pórtá înca nu e decisu, dar demonstrațiunea cu flote se va face; curiosu înse, că și Turci'a vre să ia parte la acea demonstrațiune, cu dóue vase pantierate. — *O mobilisare de proba* voiesce să faca guvernul francesu, spre a studiá nou'a organizațiune a trupelor; ea a și înscințiatu despre acést'a Germani'a, care a ăisu, că n'are nimica de obiectatu, decât ca aceea să nu se faca la granițele dènséi. — *Din Afghanistan* a sositu o scire, că norocul s'a întorsu iérasu pe partea englesilor, și generalul Primrose ar fi batutu pe Eyub chan pe tóta lini'a; vom vedé acusi ce se va adevéri! — *Principele Milan* au plecatu dimpreuna cu principess'a Natalia la 2 l. e. din Belgrad; el spre Ischl, ea spre Franzensbad. — *Principess'a Stefania* ăilele trecute a primitu dispensațiunei Papei, pentru d'a se puté cununá cu moștenitorul de tronu Rudolf, cu care e ruda în al treile gradu. — *Societatea teologica din Moscva* se ocupa cu idei'a d'a convocá unu conciliu ecumenicu al bisericei gr. or.

Proprietaru, redactoru respundiatoru și editoru:

IOSIF VULCANU.